

TWINNY Č. 4

OBOJAKÁ SPOLUHLÁSKA R

Výpravy za vybranými slovy

ZISTILI SME

že v týchto vybraných slovách po R sa vždy píše tvrdé y :

ryba, rybka, rybička, rybník, rybina, rybacina, rybací, rybár, rybárka, rybársky, rybárik, rybačka, rybárčiť, **rýchly**, rýchlik, zrýchliť, zrýchľovať, rýchlodráha, rýchlovlak, rýchlosť, **ryk**, ryčať, **ryť**, rozrývať, vyrývať, rýľ, rýľovať, rydlo, rytec, prerýť, rytina, **rys**, rysí, rysovať, narysovať, dorysovať, rysovací, nárys, pôdorys, obrys, **rysavý**, ryšavý, **rýdzi**, rýdzik, **ryha**, kryha, **hrýzt'**, pohrýzt', zahryznúť, ohryzok, vyhryznúť, odhryznúť, prehryznúť, uhryznúť, hryzáky, hryzadlá, **kryť'**, kryt, zákryt, skryť, ukryť, úkryt, vykryť, odokryť, prikryť, prikrývka, krypta, pokryť, pokrývač, krytina, skrýša, **strýc**, strýko, strýčko, stryná, strynka, **ryža**, ryžový, ryžovať, ryžovisko, **bryndza**, bryndzový, bryndzovník, bryndziar, bryndziareň, **rýpať'**, rýpadlo, rypák, rypáček, vyrýpať, prerýpať, **rytier**, rytiersky, **koryto**, korýtko, korytnačka, korytár, Korytnica, **rým**, rýmovať, rýmovačka, **trýzniť'**, tryzna, trysk, varyto, úryvok, poryv, brýzgať, prýštiť, **Torysa**

NAVŠTÍVILI SME

- **kryptu** v Ilavskom kostole. Je **ukrytá** pod kostolom, ktorý má viac ako 300 rokov. Od pána kostolníka sme sa dozvedeli, že sa začal stavať v roku 1701. Do **krypty** sa išlo po strmých schodoch. Nemohli sme ísť **rýchlo**, aby sme nespadli. **Krypta** slúžila ako pohrebisko. Je tam **ukrytých** 19 hrobov. Niektoré hrobky boli prázdne, lebo príbuzní si nechali odvieť pozostatky tých, ktorí tam boli pochovaní. Strop **krypty** je veľmi vysoko. Samotná **krypta** je dosť veľká, rozprestiera sa popod celý kostol. Pôsobila dosť strašidelne. Keby sme tam niekoho zabudli, určite by sa **trýzni** nielen hladom a zimou, ale určite by sa aj veľmi bál. My sme boli radi, keď sme sa dostali von a pán kostolník dal príklop na svoje miesto.

Romanka Kameništiaková

- navštívili sme aj železničnú stanicu. Boli sme zistiť, koľko **rýchlikov** stojí v Ilave. Výhodou **rýchlikov** je, že idú **rýchlo**. Pani učiteľka nás naučila orientovať sa na informačnej tabuli. Nie je to ťažké. Všetky **rýchliky** sú napísané červenou a osobné vlaky zas čiernou farbou. Aj keď je Ilava malé mesto, stojí v nej 8 **rýchlikov**. Zo smeru od Bratislavy do Žiliny prichádzajú do Ilavy **rýchliky** o: 5,34 hod., o 17,00 hod., o 17,41 hod. a posledný o 19,57 hod. Z opačného smeru - od Žiliny do Bratislavy, stoja v Ilave tiež štyri **rýchliky**: o 5,12 hod., o 7,12 hod., o 15,13 hod. a o 19,20 hod.

Ad'o Staňo

- boli sme pri Prejtských **rybníkoch**. Od Ilavy sú vzdialené asi 3 km. Vybrali sme sa tam peši. Aj keď sme nešli **rýchlo**, cesta nám dala poriadne zabráť. Po ceste nás sprevádzali divé kačky a videli sme aj štyri **rýchliky**. Pri **rybníku** sme nenašli žiadneho **rybára**. Na **kryhách** stálo iba niekoľko kačíc. **Rybárske** chatky boli opustené. Na **kryhách**, ktoré **pokrývali** jazero, sme márne hľadali **ryhy** po korčuliach. Korčuľovanie na takomto ľade je veľmi

nebezpečné. Cesta tam a späť nám trvala 3 hodiny. Kto si nezobral nič na **zahryznutie, trýznil** sa hladom. Vychádzka však stála za to. Po vianočnom leňošení a maškrtení nám trochu pohybu nezaškodilo.

Denis Šebík

Výlet na strelnicu

V sobotu sme boli ja, náš pes Dasty a môj tato na strelnici v Ilave. Ja som hádzal nášmu Dastymu kostičku. Keď som mu ju hodil,

rýchlo bežal pre ňu. Potom som **ryl** do zeme, aby som našiel náboje. **Orýpal** som popraskané drevo za terčami. Boli v ňom **zaryté guľky**. Tento výlet sa mi páčil.

Matej Živčic

- navštívili sme divadelné predstavenie „POM – POM“ v Žiline. Necestovali sme **rýchlikom**, ale autobusom. Niektoré deti **trýznila** po ceste nevoľnosť. Keď sme prišli do Žiliny, mali sme najskôr rozchod v Tesco. **Rýchlo** sme si niečo **zahryzli** a rozbehli sme sa po hračkární. Potom bolo predstavenie. Páčilo sa nám, lebo bolo veselé, farebné a plné pesničiek. Na spiatočnej ceste sme sa zastavili v Rajeckej Lesnej. Pozreli sme si Slovenský betlehem. Niektoré jeho časti boli pohyblivé. Videli sme tam sedliakov, ako **rozrývali** pluhmi zem, chlapca, ktorý liezol na strom, lebo ho pes **hrýzol** do nohy...Bolo to veľmi pekné. Už sa tešíme na ďalší výlet.

kolektívna práca

OBJAVILI SME

- aké zvieratá deti doma chovajú. V jeden pondelok si deti z našej triedy mohli priniesť do školy **korytnačky**, akvarijské **rybičky**, **rýchle** malé zvieratká alebo aj také, ktoré **hryzú**. Ako prvý o svojom zvieratku hovoril Maťo Škrátek. Jeho agama bradatá je samica, ktorú dostal od otca. Je dosť nebezpečná, lebo **rýchlo** behá a tiež **hryzie**. Treba ju chytať v rukaviciach. Doniesol aj dve **korytnačky**. Boli vodné. Na pancieri mali ostne. Keď sme ich vybrali, boli veľmi **rýchle**. **Hryzú**, ale nebolí to, lebo sú malé. **Korytnačka**, ktorú som doniesla ja, bola od nich o dosť väčšia. Jej **uhryznutie** poriadne bolí. Hoci nemá zuby, jej rohovitá čeľusť je ako ostrý pilník. Môže **uhryznúť** až do krvi. Je to samec, lebo má dlhé končatiny a chvost. Býva v priehľadnom akváriu s veľkou lampou, aby sa mohol vyhrievať. Má tam aj malé kamienky. Do nich si rád **ukrýva** hlavu. V zime ho dávame zazimovať do pivnice,

do tmy a chladu, kde prespí aj 3 mesiace. V triede bol lenivý, lebo sa ešte neprebral zo zimného spánku. Doniesla som aj dve **rybky** závojnanky. Tiež sú **rýchle**. Nemajú v akváriu žiadny **úkryt**, stačia im dve mušličky. Jedna je oranžovo - **rysavá** a druhá je bielo - červená. Dve **rybky** priniesla aj Milanka a jednu Jakub Slávik. O svoje zvieratká sa musíme starať, aby sa **netrýznili** hladom.

Klárka Palčeková

Môj zverinec

Mám doma veľký zverinec. Starám sa o Dastyho, môjho psa. Keď zapískam, **rýchlo** ku mne príbehne. Ešte mám **rybičky** a dve **korytnačky**. Volajú sa Kreš a Kronk. Ďalej mám samčeka agamy bradatej, Charlieho, ktorý **hryzie**. Mám aj škrečka Pazúrika, ktorý sa rád **zaryje** do pilín. A chcel by som aj chameleóna, ktorý **rýchlo** chytí každú muchu.

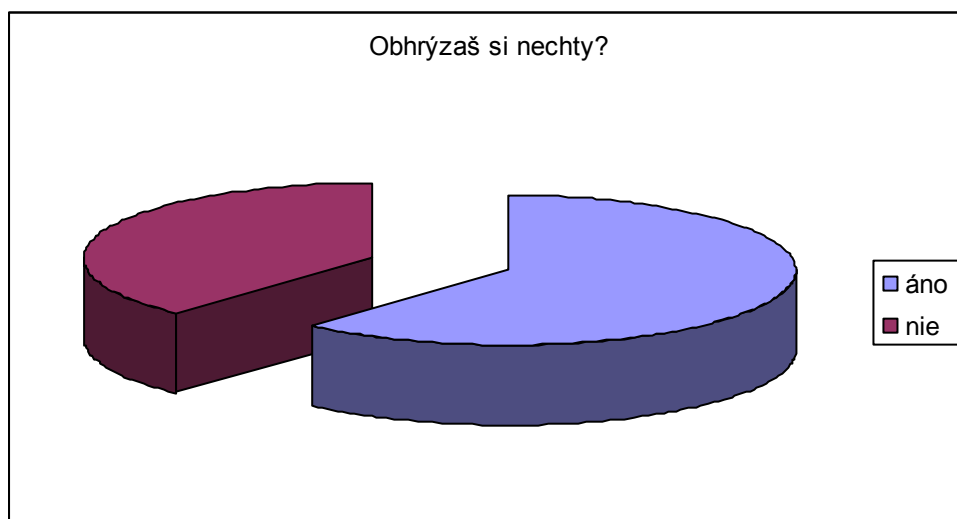
Matej Škrátek

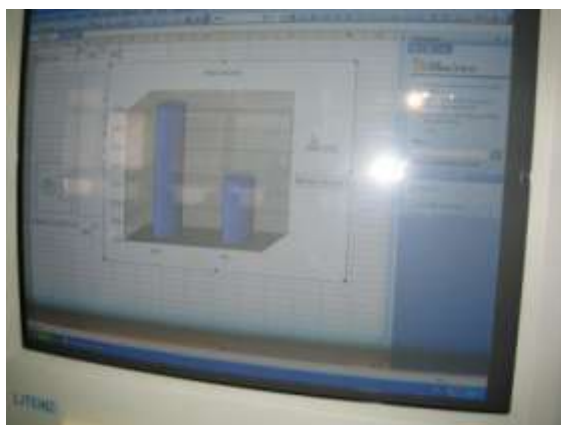
- objavili sme, aké druhy **rýb** mali deti z našej triedy na štedrovečernom stole. Niektorí zostali verní tradičnej vianočnej **rybe**- kaprovi / 10 detí /, iní zas uprednostnili pangasia / 4 deti / alebo **rybie** filé / 6 detí /, ktoré majú menej kostí. Veľkej obľube sa však tešil aj pstruh / 6 detí / a **rybie** prsty / 7 detí /. Jedno dieťa malo **rybu** s dlhým názvom – tolstolobik. Zistili sme, že viaceré rodiny na Vianoce pripravujú niekoľko druhov **rýb**.

kolektívna práca

- objavili sme, ako sa pracuje v programe Excel. Doteraz sme používali len program Word na písanie textov a výrobu vizitiek. Program Excel je na ploche počítača vyznačený zeleným písmenom X. Boli sme prekvapení, ako **rýchlo** sa v tomto programe dajú robiť grafy. Stačí urobiť tabuľku, vyznačiť ju, vybrať si, aký graf chceme a je to hotovo. Vyskúšali sme si rôzne druhy grafov. Do tabuľky sme dali údaje o tých, ktorí si v našej triede **obhrýzajú** nechty a ktorí nie. Boli by sme radi, keby sa deti tohto zlozvyku zbavili, a preto sme vyhlásili súťaž, kto to zvládne ako prvý. Ukončená bude o dva mesiace, keď budeme preberať vybrané slová po v / zlozvyk /. Aby sme mohli súťaž spravodlivo vyhodnotiť, všetky ruky tých, ktorí si nechty **obhrýzajú**, sme si odfotografovali. Percentá nám pomohla vypočítať pani učiteľka, lebo to sme sa ešte na matematike neučili. Ale ostatné sme veľmi **rýchlo** pochopili samy.

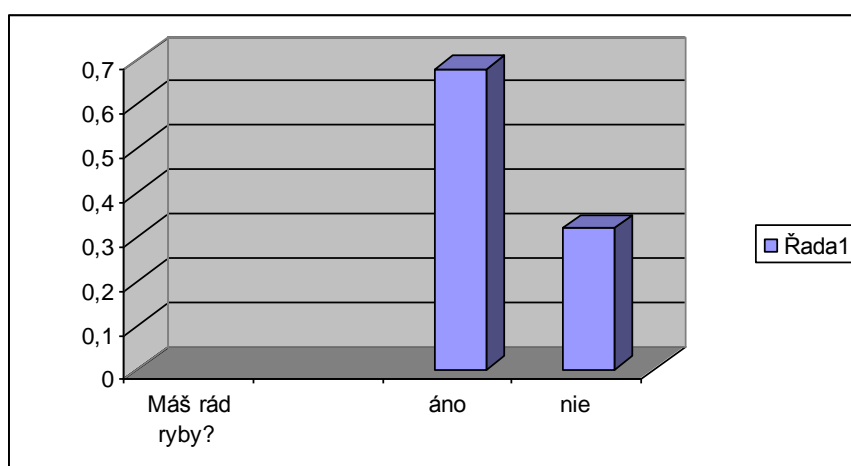
Obhrýzaš si nechty?	áno	nie
	62%	38%

Keďže sa nám to zapáčilo, tak isto sme spracovali aj informácie o tom, kto z našej triedy má rád **ryby** a kto nie.

Máš rád ryby?	áno	nie
	68%	32%

kolektívna práca

Spoločne sme porozmýšľali, v akých rozprávkach a filmoch vystupujú ryby:

- Doba ľadová / dravé **ryby** chcú **uhryznúť** veveričku /
- Happy feet / animovaný príbeh o tučniakoch, ktorí hladujú, lebo **ryby**, ktorými sa živili, im lovia ľudia /
- Hľadá sa Nemo / otec malej oranžovobielej **rybky** hľadá svojho strateného syna /
- Príbeh žraloka / niekoľko žralokov ohrozuje celý podmorský svet /
- O **rybárovi** a zlatej **rybke** / čarovná **rybka** splní **rybárovi** a jeho žene 3 prania /
- Pinocchio / **veľryba** spolu s inými **rybami** prehltnie aj Pinocchievho otca /
- Kocúr v klobúku / v rozprávke vystupuje hovoriaca **ryba**, ktorá deťom radí, ako sa majú správať a ako nie /
- Ariel / morská víla má niekoľko **rybích** priateľov /
- Flipper / delfín, ktorý sa priatelí nielen s **rybami**, ale aj s ľuďmi /
- Medvedí bratia / medvede lovia **ryby** /
- Pomoc, som **ryba** ! / deti sa premenia na **ryby** /
- Barbie na ostrove / **ryby a korytnačka** radia Barbie, kadiaľ má ísť /
- Zlatovláska / princ pomohol **rybe**, ona sa mu za pomoc odvdáčila /
- H2O, stačí pridať vodu / 4 dievčatá sa menia na morské panny s **rybími** chvostami /
- Ako utopiť doktora Mráčka / vodníci sa vedia premeniť na **ryby** /
- Z pekla štěstí 2 / zlatá **rybka** splní 3 prania /
- Zachraňte Willyho ! / príbeh priateľstva chlapca a **veľryby** /
kolektívna práca

SPOZNALI SME

- **strýka** Milanky Kučkovej, ktorý je **rybárom**. Volá sa Roman a je z Trenčína. Do Ilavy neprišiel **rýchlikom**, ale autom, aby so sebou mohol priniesť aj **rybárske** náradie. **Rybárči** od svojich dvanástich rokov. Chytil už veľa **rýb** - kapra, ploskáča, sumca ostrieža... **Ryby** chodí chytať aj v noci. Ukázal nám **rybársku** udicu a podberák. **Ryby** nechytá v **rybníku**, ale v tečúcich vodách, najčastejšie na Váhu. Keď ide na **rybačku**, večer si

vyryje červíky, aby ich mal pripravené na ďalší deň. Povedal nám príhodu o tom, ako mu počas prílivu do rána **rýchlo** odplávali všetky **ryby** zo sieťky. Dozvedeli sme sa, že **ryby** najlepšie berú, keď prší. Vtedy sa pred **rybárom neskrývajú**. **Ryby** berú najlepšie na červíky alebo na kukuricu, nie na **ryžu**. **Ryby**, ktoré chytí, vie pripraviť na niekoľko spôsobov- často varieva **rybaci**u polievku, robí **rybí** šalát... Na Vianoce vždy jedáva vlastnoručne vylovenú **rybu**. **Rybacin**a mu nesmrdí. Na **rybačku** chodíva sám, ale aj s kamarátmi, **rybármi**. Na **rybačkách** je veľká zábava. **Rybári** si rozprávajú **rybárske** príbehy. Keď zaberie **ryba**, musia byť veľmi **rýchli**. Po každej **rybačke** si očistia **rybárske** náradie. Chytá len veľké **ryby**. Malé **rybky** púšťa späť do vody. Ukázal nám aj **rybársky** lístok. Teraz už vieme, že **rybárčenie** bez neho je trestné.

Milanka Kučková

VYHLADALI SME

Zaujímavosti o zvieratách:

RYS – patrí medzi malé mačkovité šelmy. Svojou dĺžkou 1,10m je to však najväčšia európska divá mačka. Je dlhonohá, má krátky chvost a bokombrady. Na ušiach má dlhé vlasaté štetky. Chlpaté uši zlepšujú sluch **rysa**. Má zatahnutel'né pazúry, ktoré zostávajú ostré, pretože ich vysúva len pri love alebo pri šplhaní na strom. Je veľmi plachý. U nás žije **rys ostrovid**, ktorý je zákonom chránený. Okrem neho existuje aj **rys červený**, **rys kanadský**, **rys karakal** a **rys španielsky**.

RYBY – sú najstaršie stavovce na svete. Pred približne 450 miliónmi rokov žili v mori praveké panciernaté **praryby**, ktoré ešte nemali kostry. Obývali sladké aj slané vody. **Ryby** rozdeľujeme na bylinožravé a dravé, ktoré lovia iné zvieratá. Skoro všetky **ryby** kladú ikry.

Jakub Matejka

Zaujímavosti o zemepisných názvoch:

KORYTNICA - Kúpele **Korytnica** sa nachádzajú v Národnom parku Nízke Tatry. V kúpeľoch **Korytnica** sa liečia choroby žalúdka, dvanástnika, pečene, žľčníka a žľčovodov, choroby látkovej výmeny ako napr. cukrovka, anémia z nedostatku železa a poškodenie pečene. Doliečujú sa tu pacienti po operáciách tenkého a hrubého čreva ako aj po operáciách žalúdočných vredov.

Maruška Čierniková, Emmka Gašparová

TORYSA - je východoslovenská rieka. Pramení v Levočských vrchoch severozápadne od obce **Torisky**. Preteká cez Lipany, Sabinov, Veľký Šariš, Prešov. Vlieva sa do Hornádu . Prítoky zľava sú Lutinka, Sekčov a Delňa, sprava Slavkovský potok. Dĺžka toku je 129 km.
- je to aj obec na Slovensku v okrese Sabinov. Má približne 1470 obyvateľov.

TORYSKY – obec na Slovensku v okrese Levoča. Má približne 392 obyvateľov.

Maťko Živčic, Samko Roháč

Význam málo používaných vybraných slov po r:

PORYV – náraz, prudký závan / vetra /

PRÝŠTIĎ – prameniť, vyvierat' / napr. spod skaly prýšti voda, cit prýšti zo srdca /

TRYSK – cval / kôň išiel tryskom /

BRÝZGAŤ – špiniť, nadávať

VARYTO – staročeský hudobný nástroj podobný harfe

TRYZNA – slávnosť na počesť zosnulých

Prvá pomoc pri **uhryznutí** hadom:

Postihnutého pohodlne uložíme a upokojíme. Privoláme prvú pomoc (číslo 155) alebo záchranný systém (číslo 112). Srdce musí byť vyššie ako postihnuté miesto. Každý pohyb **zrýchľuje** šírenie jedu v organizme a môže zhoršiť stav.

Ranky opláchneme väčším množstvom vody s mydlom alebo čistou vodou, minerálkou a podobne. Po opláchnutí **prekryjeme** obväzom alebo čistou tkaninou. Končatinu nad ranou zľahka stiahneme obväzom, šatkou a znehybníme. Krv musí prúdiť a prsty na končatine nesmú trpnúť. V prípade bezvedomia, zastavenia dýchania a neprítomnosti pulzu začneme okamžité dýchanie z úst do úst a stláčanie hrudníka. Zariadíme **rýchly** prevoz do zdravotníckeho zariadenia.

Jakub Slávik, Marek Jamajka, Timo Uhlík

Prvá pomoc pri **uhryznutí** hmyzom:

Sršne, osy, včely

Po uštipnutí včelou, osou alebo sršňom sa pokúste čo najskôr vytiahnuť z rany žihadlo, a to čistým nechtom alebo hrotom nožička, nikdy sa ho neusilujte vytlačiť. Postihnuté miesto dôkladne umyte mydlom i vodou a prikladajte naň ľadové alebo aspoň studené obklady. Sledujte, či sa u postihnutého nerozvíjajú príznaky šoku. Bodnutie sršňa pripomína bodnutie horúcim klincom a niekoľko bodnutí naraz môže privodiť aj smrť.

Kliešte

Nevyťahujte ich, inak by sa hlava odtrhla a zhnisala. Aby kliešť vypadol, použite teplo, benzín, alkohol, alebo horúcu vodu. Alebo kliešť a natrite vazelínou, hustým olejom či krémom, aby ste im odrezali prívod vzduchu. Potom uvoľnía tlak natoľko, že sa dajú odstrániť – chyťte ich za hlavovú časť prichytenú **hryzadlami** k pokožke a potom si dôkladne umyte ruky.

Miško Stratený

Prvá pomoc pri **uhryznutí** zvierat'om:

Pohryzenie alebo poškrabanie zvieratami, pri ktorom dôjde k poškodeniu kože, môže spôsobiť infekciu. Zriedkavo môže **uhryznutie** divým zvierat'om spôsobiť besnotu – nebezpečné život ohrozujúce ochorenie.

Pri povrchových **pohryznutiach**

1. Umývajte ranu dôkladne mydlom a vodou aspoň 5 minút.
2. Vyhľadajte lekársku pomoc.

Pri vážnych **pohryznutiach**

1. Priamym tlakom a vyzdvihnutím postihnutej časti zastavte silné krvácanie.
2. Ranu **prikryte** sterilným obväzom a obviažte ju.

3. Prevezte postihnutého do nemocnice.

Mnohým **pohryznutiam** sa dá predísť. Nenechajte malé dieťa so zvierat'om bez dozoru. Učte deti, ako sa k domácim miláčikom správať a ako sa vyhýbať divým a túlavým zvieratám. Deti by nemali nikdy zvieratá dráždiť a nemali by divé a túlavé zvieratá kŕmiť.

Milanka Kučková, Katka Janíková

Hádanky:

- ☺ Nevie vydať žiadny zvuk, z vody spraví občas kuk! Červík jej chutí, často vodu zmúti. Čo je to? / **ryba** /
- ☺ Spravil Ján pre vtáčiu ríšu takú dobrú malú **skryšu**. Sadne vtáča na bidlo. Už viem! Je to ... / kŕmidlo /
- ☺ Chodí si, kade sa jej ráči, na chrbte hrubý pancier vláči. Vo vode každý deň sa pláčka, storočná, múdra... / **korytnačka** /
- ☺ Nohy nemá, ruky nemá, uši nemá a je nemá. Nemá a snáď i hluchá. Čoho sa bojí? Sucha! / **ryba** /
- ☺ Takú **skryšu** na tyčke, kúpil ocko mamičke. Mamička ju nosí rada, vždy keď dáždik z neba padá. / dáždnik /
- ☺ Je celkom nemá, jazyk nemá. Nevýska si ejchuchu. Je rýchla a klzká, v sieti sa mrská. Nie je rada na suchu. / **ryba** /
- ☺ Uhádni, dlhovlasá Katka, kto zubmi **nehryzie**, no hladká? / hrebeň /
- ☺ Dlhý zobák, dlhé nohy, vo vode si kráča. **Rybku**, žabku, uloví si, aké je to vtáča? / bocian /
- ☺ Kým si pancier osuší, prechádza sa po súši. Keď sa veľa nachodí, ponorí sa do vody. Čo je to? / **korytnačka** /
- ☺ Kopytkami bubnuje, pod sedadlom **zrychľuje**. Čo je to? / kôň /
- ☺ Nad komínom našej chatky, visí rožtek zlatý. Ale Dunčo stále šteká, **nezahryzne** do rožteka. Čo je to? / Mesiac /

Maťko Živčic, Milanko Drábik

Rytierske cnosti

V stredoveku chlapci z urodzených rodín vstupovali vo veku 7 rokov ako pážatá do služieb niektorého vladára či **rytieria**, kde sa do 14 rokov učili posluhovať a spoločensky správať. V štrnástich rokoch získali právo nosiť meč a stali sa zbrojnošmi. Boli v službách **rytierov**, nosili im zobrat', starali sa o kone, učili sa jazdiť na koni, narábať so zbraňou, zápasit' a poľovať. Potom ich slávnostne pasovali za **rytierov**. Takto boli pripravení biť sa za kráľa, byť galantní k ženám a pobožne sa chovať v kostole. Obsahom ich vzdelania bolo osvojenie si "siedmich **rytierskych** cností" a to:

1. jazda na koni
2. plávanie
3. strel'ba
4. zápasy
5. lov
6. šachová hra
7. písanie veršov

Ad'o Staňo, Maťko Škrátek

Na Slovensku je 107 registrovaných zlatokopov, ktorí chodia **ryžovať** zlato. Keďže by ich hľadanie tohto vzácneho kovu neuzivilo, chodia už len na súťaže. Vhodným miestom na **ryžovanie** zlata sú Zlatníky v Považskom Inovci, Zlaté Moravce a Rožňava. Najväčšie náleziská sú však na Aljaške.

Jakub Matejka, Adam Vass

Hádanky:

- ☺ **Hryzie**, štípe, nemá zuby. Čo je to? / mráz /
- ☺ To ružové krochadlo, má na nose **rýpadlo**. Čo je to? / prasiatko /
- ☺ **Pohryzie**, požuje a všetko vyplŕuje. Čo je to? / pílka /
- ☺ Každé slovo sa z nich skladá, abeceda ich má rada. Keď sa na ne prvák díva, občas sa mu dáke **skrýva**. Čo je to? / písmená /
- ☺ Ktoré zviera je na celom svete najväčšie? / **vel'ryba** /
- ☺ Vták ním lieta, deti píšu, v peračníku máva **skrýšu**. Čo je to?/pero /

Adamko Bukvay

Ryby patria medzi desať najzdravších potravín na svete. **Rybacia** je ľahko stráviteľná, obsahuje bielkoviny, zdravé tuky, vitamíny A a D, vápnik, horčík, fosfor, draslík a jód. **Rybie** mäso prospieva nielen srdcu a cievam, ale aj mozgu a nervom. Jeho pravidelná konzumácia zlepšuje kvalitu pokožky, vlasov a nechtov, pomáha pri zápalových ochoreniach kĺbov. Keďže sa z **rybieho** tuku nepriberá, doporučuje sa pri redukčných diétach.

Barborka Barteková, Klárka Palčeková, Denis Šebík

Obhrýzanie nechtov

Je to nepríjemný zlovyk, ktorým si často skracujeme dlhú chvíľku, zaháňame strach pri pozieraní napínavého filmu a podobne. Ako prestať s **obhrýzaním**? - ak vás o nechty pripravuje najmä pozieranie napínavých filmov, skúste si k

televízii vziať radšej nelúpané slnečnicové alebo tekvicové jadierka. Sú zdravé a ich lúpaním zamestnáte ruky, pričom na **hryzenie** nechtov vám nezostane príležitosť.

Existujú aj špeciálne prípravky, ktoré sa nanášajú na nechty rovnako ako lak na nechty, pričom sú bezfarebné a majú skutočne odpudzujúcu chuť. Ak si takto natreté nechty skúsíte **obhrýzať**, odporná príchuť vás iste znechutí

Aké choroby vám hrozia, keď si budete **obhrýzať** nechty?

Verejné pieskoviská, ale aj záhrady môžu byť zdrojom rôznych veľmi nepríjemných chorôb. Tieto zdanlivo bezpečné miesta na hranie totiž **skrývajú** nebezpečné parazity, najčastejšie od túlavých mačiek. Najviac ohrozené sú deti, ktoré si dávajú ruky do úst alebo **obhrýzajú** nechty. Všímavá mamička nezriedka nájde dieťaťu v stolici aj 15-centimetrového červíka. Viete, ako sa tam dostal?

Jedným z najčastejších ochorení z pieskoviska je napríklad toxokaróza, čiže psia alebo mačacia škrkavka. Tá sa do piesku dostáva zvieracími výkalmi a dieťa sa pri hre infikuje, keď si do úst dáva špinavé ruky. Najproblematickejšie sú túlavé mačky, ktoré prenášajú aj toxoplazmózu. Ochorenie môže dieťaťu spôsobiť množstvo zdravotných komplikácií. Vajíčka nákazy sa môžu dostať pod nechty a odtiaľ sa pri jedení alebo **obhrýzaní** nechtov dostanú do tráviaceho traktu. Nákaza potom putuje celým telom, z čriev sa dostáva do pečene, srdca či pľúc. Deti strácajú chuť na jedlo, môžu mať horúčky, ale aj vážne poškodenie niektorých orgánov.

Pri **obhrýzaní** nechtov sa deti môžu nakaziť aj ďalšími ochoreniami. Ohrozenie pre deti predstavuje aj salmonelóza. Začína nevoľnosťou, nutkaním na vracanie, bolesťami hlavy či riedkou a vodnatou stolicou. Postupne sa pridávajú ďalšie príznaky. **Obhrýzanie** nechtov môže spôsobiť aj deformáciu ústnej dutiny a vyčnievanie zubov.

Romanka Kameništiaková, Nikolka Rexová

Mama mi dala korunu

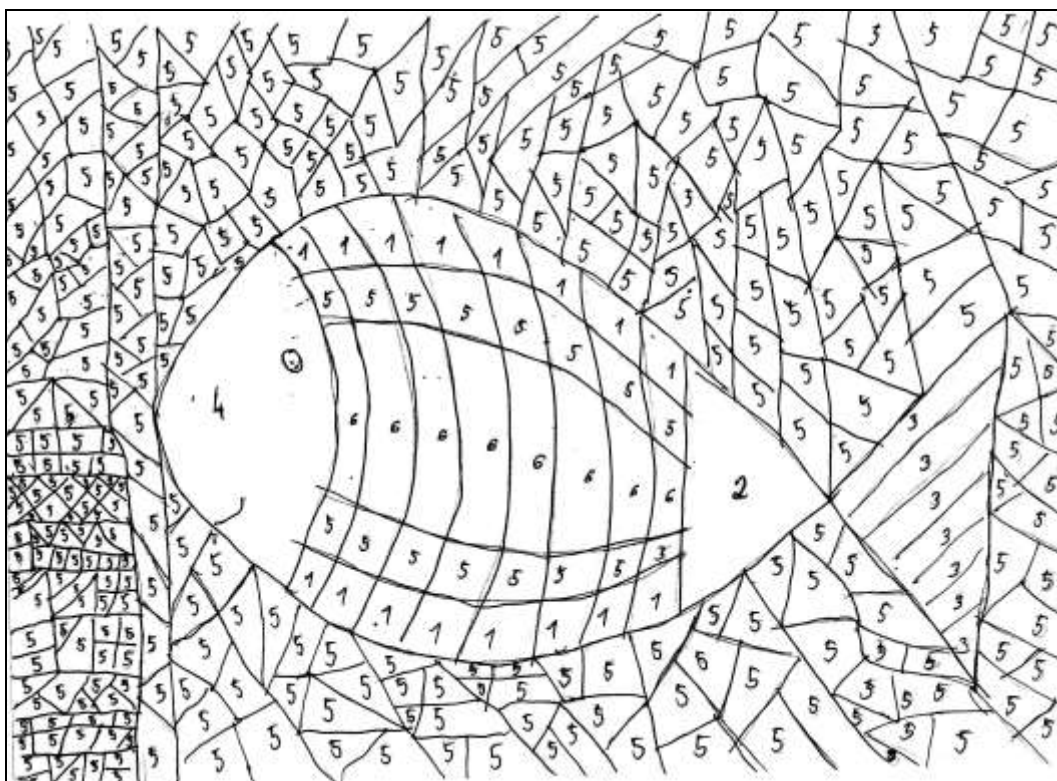
Mama mi dala korunu,
že mám kúpiť **rybu**.
Ja som miesto **ryby, ryby**,
kúpil **velerybu**.

Čo robí **ryba** ?
Chvostíkom kýva.
Prečo? Preto. Pretože
je **ryba rybou** a nie **velerybou**.

Emmka Gašparová

VYMYSLELI SME

1- oranžová, 2-ružová, 3-šedá, 4-žltá, 5-modrá, 6-červená

Nikolka Rexová

Štedrovečerná **ryba**

Rybu sme boli kúpiť traja – otec, sestra a ja. Bol to kapor z **rybníka**. Bol vo vani dva dni. Zabil ho môj tato. Mama

rybu posolila a dala do mlieka s popučeným cesnakom, aby nesmrde**la rybacinou**. Ochutila ju bylinkami a obalila v strúhanke. **Rybích** kostí bolo tak akurát. **Rýchlo** sme si šupiny odložili pod taniere, aby sme mali v ďalšom roku veľa eur.

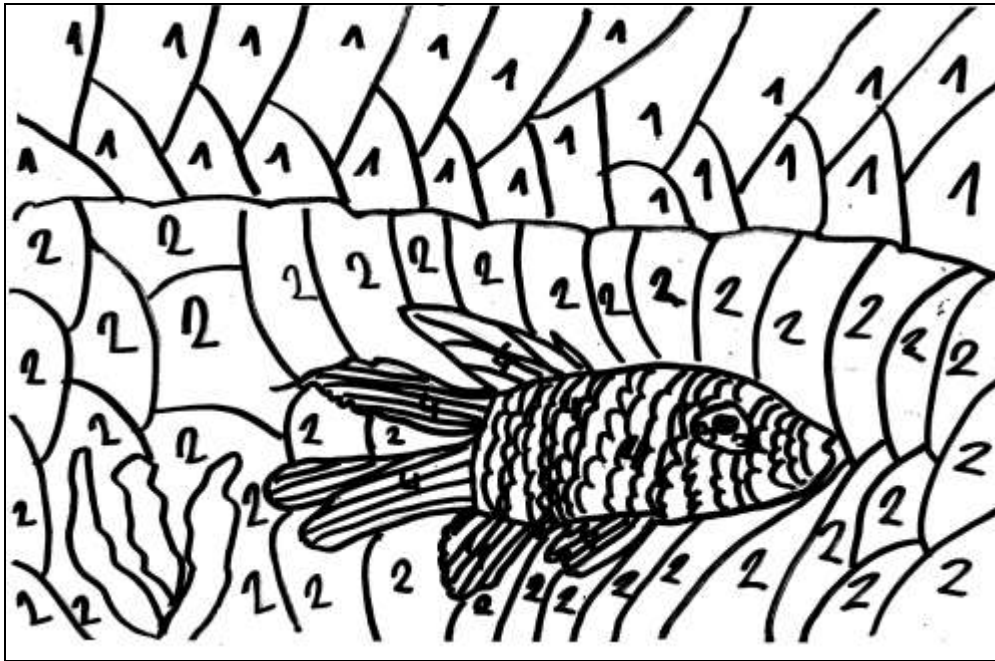
Samko Roháč

Vyhľadaj v osemsmerovke 11 vybraných slov po r.

R	Y	B	A	E	R	T	Z
U	K	O	R	Y	T	O	I
B	R	Y	N	D	Z	A	I
O	P	A	S	R	D	H	Z
F	G	H	R	Ý	Ľ	Y	D
R	J	K	L	C	Y	R	Ý
Y	Y	C	V	H	V	K	R
T	B	P	N	L	M	N	T
I	E	R	Á	I	T	O	Z
E	U	I	O	K	R	P	A
R	A	S	D	Y	F	G	H
B	V	C	S	Y	L	K	J
N	Ť	A	V	O	S	Y	R

Nikolka Rexová

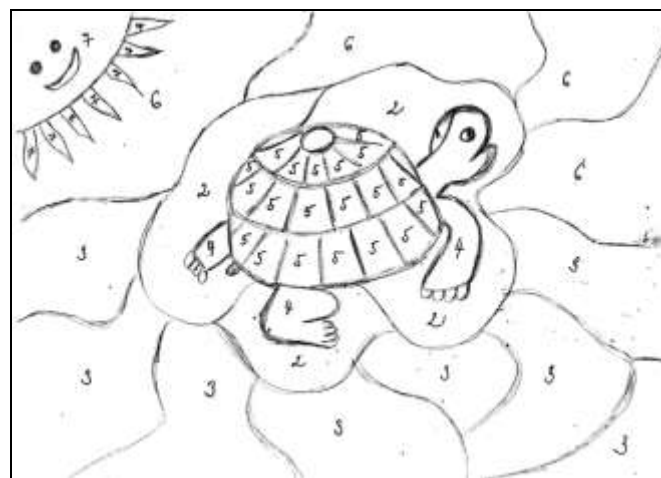
1- slabomodrá, 2- silnomodrá, 3- biela, 4- oranžová

Emmka Gašparová

Aby sme mohli **hrýzť**, musíme mať zdravé zuby. Mali by sme jesť samé zdravé potraviny, napríklad **ryby**, ovocie, zeleninu mliečne výrobky. Nestačí len kefka, musíme **urýchlene** začať používať aj zubnú niť. Ukázali sme si, ako sa ňou čistia medzizubné priestory. Keď si ich nečistíme, veľmi **rýchlo** sa na nich vytvorí zubný povlak. Ten spôsobí kaz, ktorý nás po čase môže bolieť a musíme **urýchlene** ísť k zubnému lekárovi . Ak sa nechceme **trýzniť** bolesťou, musíme sa o zuby dobre starať. S takýmto zdravým chrupom potom môžeme **hrýzť** úplne všetko.

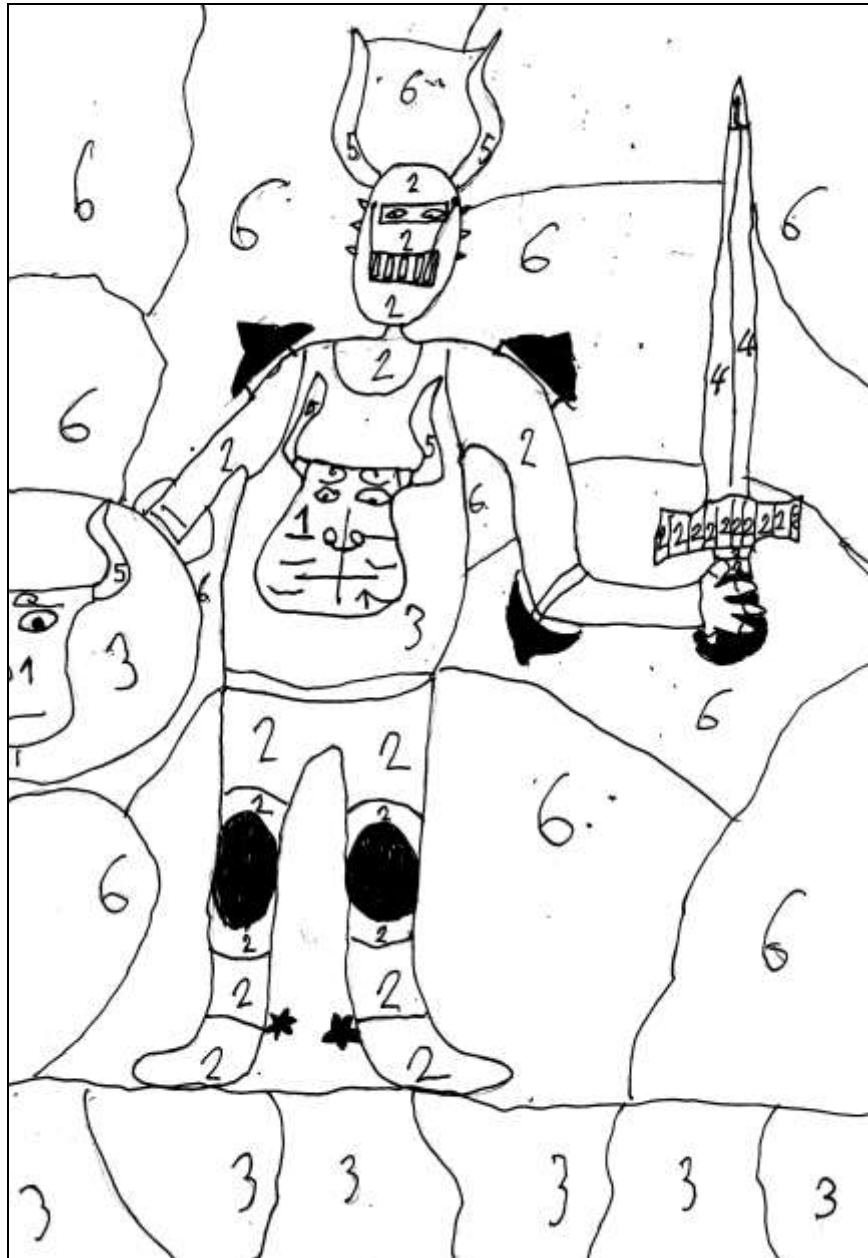
Miško Stratený

1- oranžová, 2- sivá, 3- modrá, 4- hnedá, 5- tmavozelená,
6- slabozelená, 7- žltá

Milanka Kučková

1- červená, 2- čierna, 3- hnedá, 4- šedá, 5- biela, 6- modrá

Maťko Škrátek

Vianoce

Keď bol Štedrý deň, všetci sme sa tešili na večer. Hlavne ja a môj brat Marek. Ráno sme **rýchlo** poupratovali, aby sme mali všade čisto. Na Vianoce sme nemali klasickú **rybu**, ale **rybie** filé. Bolo bez kostí a veľmi mi chutilo. Škoda, že nebol žiadny sneh. Štedrý deň ubehol veľmi **rýchlo**.

Barborka Barteková

Keď máme doma jedlo z / tajnička /, radšej držím hladovku.

		3.				
1.	2.		4.	5.	6.	7.

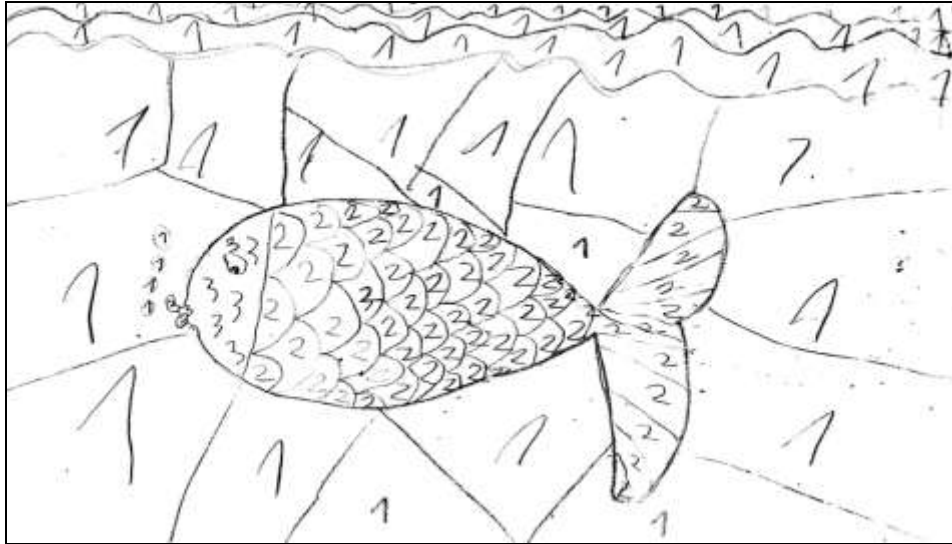
1. pláva vo vode
2. drevená vaňa
3. ujo
4. panelák
5. kovové „U“ pre šťastie
6. slovenský
7. **Torysa** je

Adamko Vass

Vianočný darček

Na Štedrý deň som sa **trýznila** hladom, lebo som držala pôst. Konečne nadišiel večer. Aj keď som bola hladná, **rybu** som **hrýzla** veľmi pomaly. **Rybacina** nepatrí medzi moje obľúbené jedlá. Ešte som poriadne nedojedla, keď sa ozval zvonček. **Rýchlo** som bežala do obývačky. Pod všetkými darčekom bola **ukrytá** obálka. Bola v nej fotografia šteniatka s nápisom : „Meno ešte nemám, ale čakám Vás v pivnici.“ **Zrýchlila** som krok, aby som tam bola skôr, ako moja sestra. A tam na nás čakalo **ukryté** prekvapenie. Malá fenka bigla nás privítala krútením chvosta. Dali sme jej meno Peggy. Veľmi rada všetko **hryzie**. **Rýchlo** sa stala členom našej rodiny. Páči sa aj môjmu **strýkovi**, ktorý bol u nás na Vianoce. Takýto darček som si už dávno priala. Budem sa oň s láskou starať.

Deniska Košťaliková

1- modrá, 2- zelená, 3- žltá

Milanko Drábik

Vianočný deň

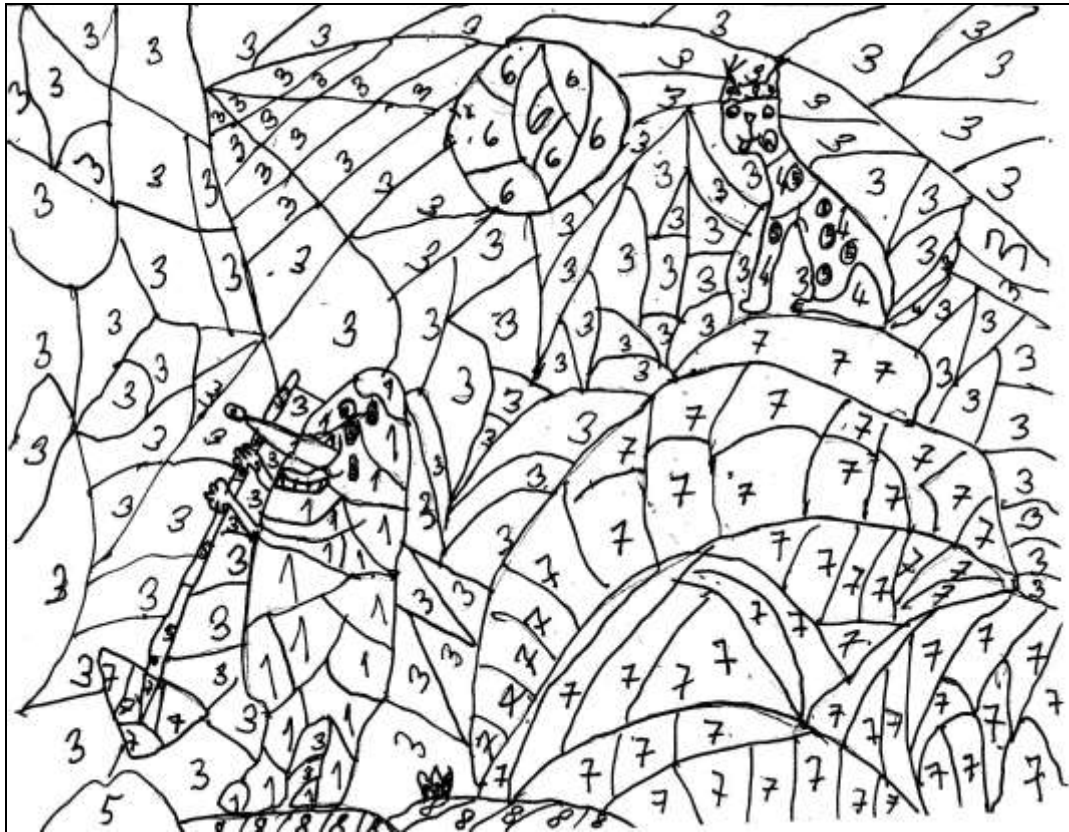
Na Vianoce sme mali **rybu**,
 kto ju nemal, spravil chybu.
 Na Štedrý deň sme sa tešili,
 vonku sa deti bláznili.
 Ubehol **rýchlo** vianočný deň,
 o stromčeka zostal iba peň.

Barborka Barteková

Vyhľadaj v osemsmerovke tieto vybrané slová po r : koryto, rys,
 obrys, rýpadlo, ryť, rýpať, kryha, ryšavý.

E	K	O	R	Y	T	O
R	Y	S	R	T	Z	B
O	L	D	A	P	Ý	R
U	I	O	P	A	Y	Y
R	Ý	P	A	Ť	D	S
S	Ý	V	A	Š	Y	R
K	R	Y	H	A	H	K

Denis Šebík

1- čierna, 2- červená, 3-modrá, 4-slabohnedá, 5-silnohnedá, 6-žltá,
7-šedá, 8- zelená Aďo Staňo

OTESTUJ SA

I. Písmená nevedia nájsť svoje miesto. Pomôž im:

YSR LÝCHRO BÁRYR

II. Hádanka:

Kto je nemý pán v striebornom kabáte? / **ryba** /

III. Slovo **trýzniť** môžeš nahradiť vybraným slovom:

- A / mučiť
- B / hladkať
- C / kričať

IV. **Torysa** je:

- A / mesto
- B / rieka
- C / vrch

V. Na jeseň záhradu:

A / rýpeme

B / rýľujeme

C / ryžujeme

VI. Krtko ryje v zemi.

A / nosom

B / rypáčikom

C / pyštekom

VII. Tajnička:

		1.	Ú				
				2.	R		Ž
3.	T		R				
				4.	H		Z
5.	R		B				

1. skrýša

2. obilná rastlina

3. rieka

4. kúsať

5. vodné zviera

VIII. Hádanky:

A / Aká obilnina sa pestuje v Číne? / **ryža** /

B / Ako sa volá ostrý zub v ústach? / **hryzák** /

IX. Doplň slovo:

A / **Strýkovi** chutiahalušky.

B / Mama mi často robí nátierku.

C / Z sa varí rizoto.

D / Na Liptove je postavená na výrobu slovenskej

E / Kedysi ženy prali v drevenom

F / Na ľade od korčuľovania vznikli

G / Brat môjho otca je môj

H / Obľúbená hra detí je

X. Poskladaj slová:

KORTOY

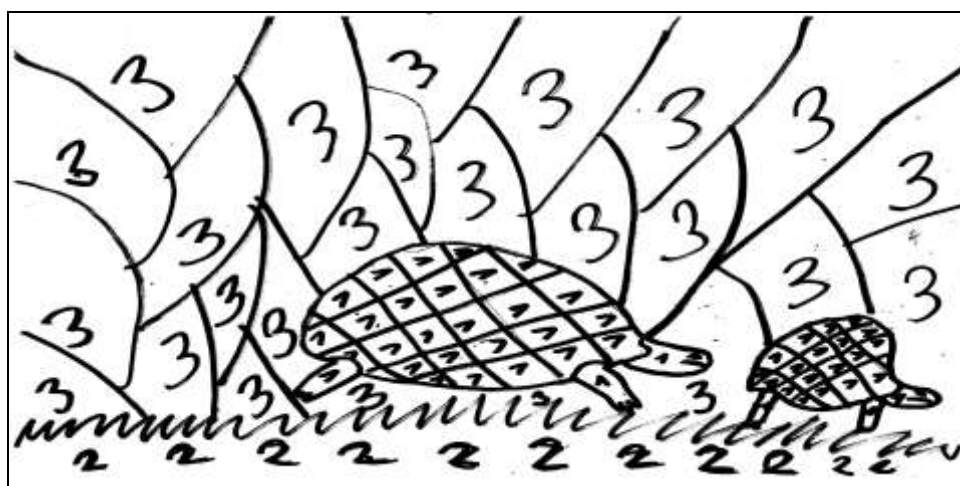
ŽRAY

CHRÝOL

XI. Prečítaj si a doplň:

R_ chard má rád pr_ rodu. Tiež r_ chlo lúšti kr_ žovky. Je p_ šný, že sa plaví po r_ bníku na r_ bárskom člne po str_ kovi Petr_ kovi. Jeho snom je splaviť Tor_ su. Pri plavbe pozoruje r_ by a kor_ tnačky. Pri brehu skontroluje, či diviak_ nerozhr_ zli pôdu r_ pákmi. Pri tom všetkom stihne zhr_ zť tyč_ nku s br_ ndzovou pr_ chuťou. Zrazu začuje kr_ k. R_ chlo hľadá úkr_ t. Mohol b_ to b_ ť aj r_ bezľový kr_ k. Len ab_ nepočul ten kr_ k. A to ho hľadal ten jeho str_ c Petr_ k.

Test zostavil Jakub Slávik

1- hnedá, 2- zelená, 3- modrá

Emmka Gašparová

Nájdí vybrané slová: ryba , rytier , rým , bryndza , rys , rýchlo ,
Torysa, ryk

R	R	Y	S	A	L	A	M	A	T
R	Y	K	H	M	Y	Z	I	B	O
K	T	B	R	Y	N	D	Z	A	R
O	I	M	A	Š	Ľ	A	A	N	Y
T	E	S	E	N	O	V	Á	Á	S
U	R	Ý	M	A	Č	K	A	N	A
Č	I	Ž	M	I	I	K	R	Y	T
R	Ý	CH	L	O	V	C	A	N	A

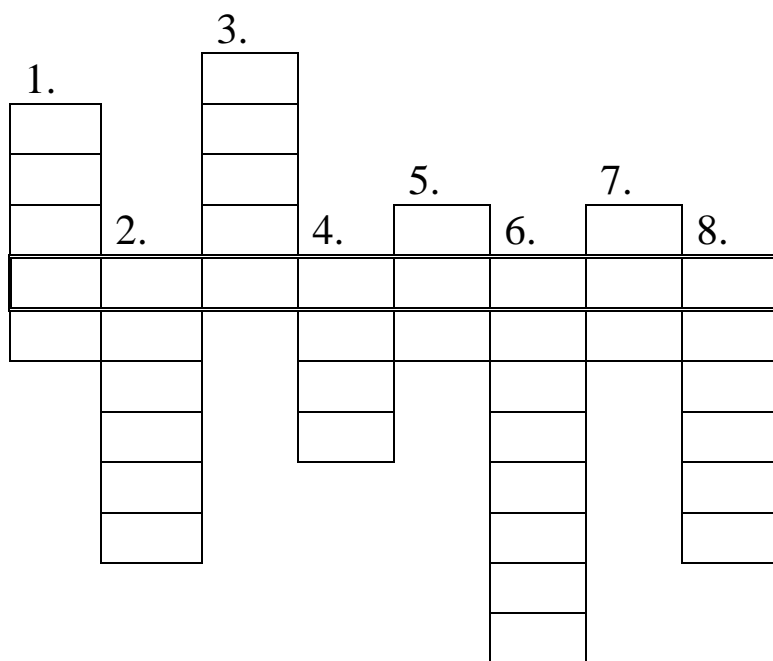
Miško Stratený

1-oranžová, 2- silnomodrá, 3-čierna, 4- hnedá, 5- telová, 6- fialová, 7- slabožltá,
8- zelená, 9- silnohnedá, 10- žltá, 11- silnozelená

Klárka Palčeková

Keď preložíš slová do angličtiny, dozvieš sa, s kým sme mali besedu.

- 1. myš
- 2. zajac
- 3. šťastný
- 4. vták

- 5. mačka
- 6. sob
- 7. krava
- 8. opica

Maťko Škrátek

1-biela, 2-žltá, 3-slazozelená, 4-modrá, 5-oranžová, 6-čierna, 7- hnedá, 8-tmavozelená

Barborka Barteková

Kly z diviaka

Podľa **rozrytej** zeme vieme, že v lese sú diviaci. Keď sa diviak cíti ohrozený, je veľmi **rýchly**. Pod **rypákom** má veľké kly, ktoré mu vytrčajú z papule. Takéto kly, ktorými diviak **ryje** do zeme, doniesol ukázať Samko. Kly má od dedka, ktorý bol poľovníkom.

Maruška Čierniková

ZHOTOVILI SME

- aj naďalej sa zapájame do školského projektu „Život stromu“. Každá trieda vytvorila plagát o jednom strome. My sme si vybrali buk. Informácie o ňom sme si vyhľadali na internete. Potom sme si nakreslili **obrysy** listov a vystrihli ich. Strihanie nám išlo **rýchlo**, lebo okraje bukových listov sú hladké. Na každý list sme napísali jednu informáciu, ktorú sme sa dozvedeli z internetových stránok. Mnohé veci sme už vedeli, ale prekvapilo nás to, že keď zjeme naraz viac bukvíc, budú mať na nás taký účinok ako silný alkohol. **Trýznila** by nás silná bolesť hlavy a bolo by nám veľmi zle. Na záver sme listy prilepili na kmeň stromu tak, aby pripomínali skutočnú, husto obrastenú korunu buku. Plagátom sme si vyzdobili dvere triedy.

kolektívna práca

- vytvorili sme si kalendár s názvom „Čarujeme s **bryndzou**“. Sú v ňom fotografie nás, našich mamičiek a **bryndzových** jedál. **Bryndzu** sme si vybrali preto, lebo je to slovenské národné jedlo. Je nielen chutná, ale aj zdravá. Vyrába sa v **bryndziarni** alebo na salaši. Slovenskí **bryndziari** sú vychýrení na celom

svete. Varit' a piecť **bryndzové** jedlá nám pomáhali nielen mamičky, ale aj niekoľko šikovných oteckov. Okrem **bryndzových** halušiek a klasickej **bryndzovej** pomazánky sú tam aj **bryndzovníky**, **bryndzové** tajomstvo, pirohy z **bryndze** a iné dobroty.

Emmka Gašparová

- na hodine výtvarnej výchovy sme robili **rybiu** kostru. Nakreslili sme si **obrys ryby**, vyfarbili voskovkou a natreli sme to tušom. Neschlo sa to **rýchlo**, museli sme chvíľu počkať. Potom sme opakom štetca **vyryli obrys rybích** kostí. **Rybia** kostra na čiernom podklade až tak žiarila. Na tej istej hodine si niektorí stihli vyrobiť aj **korytnačky**. **Korytnačí** chrbát vyplňali rôznymi vzormi z vlny alebo vyšívacej bavlnky. Mnohým sa práca vydarila, ale niektorí sa pri nej **trýznili**. Vlna sa im odliepala alebo zlepila do veľkého chumáča. Tí, ktorí sa nevzdali, majú svoje práce na nástenke.

Timo Uhlík

- kreslili sme jablko. Najskôr sme nakreslili jeho **obrys** a vyfarbili ho. Potom sme ho **nahryzli** a znova nakreslili. Na treťom obrázku sme nakreslili jablko, na ktorom už bol **odhryznutý** oveľa väčší kus. No a na poslednom bol nakreslený už len **ohryzok**.

kolektívna práca

OCHUTNALI SME

Rybací šalát

Chutil nám o to viac, že sme si ho pripravili sami. Cez veľkú prestávku sme sa rozdelili do skupín. Niektorí strúhali varenú mrkvu / 3 kusy /, iní vajíčka / 4 kusy / či kyslé uhorky / 4 kusy /. Pri krájaní cibule / 2 menšie / sme nepracovali **rýchlo**, aby sme sa neporezali. **Rybaci** konzervu otvorila pani učiteľka. V tej chvíli bolo cítiť **rybacinu** všade. Dali sme dole **kryt** a **rybky** vysypali do veľkej misy, kde sme všetky suroviny poriadne premiešali. Najvhodnejšou **rybou** na tento šalát je drvený tuniak v oleji, ale chutné sú aj ostatné **rybie**

konzervy. Do pripravenej hmoty sme pridali soľ, horčicu / 1 lyžica /, šľavu z polovice citróna a jednu celú tatársku omáčku. **Rybí šalát** sme si natierali na rožky nakrájané na kolieska. Niektorí ani nevyskúšali, ako šalát chutí, lebo **rybacinu** nemajú rady. Ich chyba. Jednohubky na **rýchle zahryznutie** boli veľmi chutné. Oslávili sme nimi koniec prvého polroku a rozdávanie vysvedčení.

Deniska Košťaliková

SÚŤAŽILI SME

Mali sme „Tretiacku olympiádu“. V netradičných športových disciplínach sme zisťovali, kto je v našej triede **najrýchlejší**:

- počtár - Miško Stratený
- čitateľ – Marek Tamajka
- bežec vpred – Klárka Palčeková
- bežec vzad – Marek Tamajka
- bežec cez prekážkovú dráhu – Maruška Čierniková
- bežec s driblingom – Emmka Gašparová
- skokan znožmo – Marek Tamajka
- skokan s loptou medzi stehnami – Romanka Kameništiaková
- lezúň vpred / ako mačka / - Timo Uhlík
- lezúň vzad / ako rak / - Marek Tamajka
- skokan na FIT lopte – Marek Tamajka
- strelec gólov / s hokejkou / - Romanka Kameništiaková
- v počte zhybov za 1 minútu / ľah – sed / - Deniska Košťaliková

Adam Bukvay

Jeden januárový piatkový deň bol pre nás výnimočný. Z obyčajných tretiakov sa stali na chvíľu **rytieri** bojujúci o sedem **rytierskych** cností. Súboje sme začali precvičovaním bystrosti pri **rýchlom** stavaní tangramu. Ďalšiu **rytiersku** cnosť sme mohli získať presným **narysovaním** štvorca a obdĺžnika. Naša trpezlivosť sa prejavila pri hľadaní zvierat **ukrytých** v osemsmierovke. Štvrté zadanie spočívalo v dokončení **úryvku** rozprávky, za čo sme dostali **rytiersky** erb za tvorivosť. **Rytiersku** cnosť- vynaliezavosť, sme dosiahli splnením piatej úlohy, keď sa nám podarilo vytvoriť **rýmy** na vybrané slová. Pozornosťou sa vyznačoval ten, kto vedel správne priradiť **obrysy** zvierat a k jeho názvu a súčasne ho pomenovať po anglicky. Kto zvládol predchádzajúce úlohy, mal možnosť prejsť svoju zručnosť **vyrytím rytierskej** pečate do plastelíny. Komu sa podarilo získať 7 **rytierskych** erbov, mohol byť pasovaný za **rytieria**.

Marek Tamajka

- tesne pred odchodom na vianočné prázdniny sme si zasúťažili vo dvojiciach. Za každú správnu odpoveď sme získali jednu **rybiu** šupinku. **Rybky** niektorých súťažiacich boli plné šupiniek, ale niektoré **ryby** ich mali len zopár. Kto nevedel **rýchlo** odpovedať, nezískal nič. Občas sa aj tí **najrýchlejší** pomýlili a museli šupinu vrátiť. Súťažili sme celý deň. **Rybiu** šupinku sme mohli stratiť aj za nevhodné správanie počas prestávok. Kto sa naháňal, **ryčal** na celú školu alebo prišiel bez úlohy, strácal šupinku za šupinkou. Našťastie sa pre to nemusel **trýzniť**, lebo ju mohol získať späť za **rýchlu** a správnu odpoveď.

kolektívna práca

NESTROSKOTAJME NA

- skrývať - krívať
- skrýva - skríví
- ryža - rizoto

- kryštál / cukor, soľ, ľad / - krištál' / voda, prameň, váza, druh skla /
- vyryť / jamku /- víriť / vodu /
- ryčať / ako zviera / - rinčať / okovami /
- ryčať - kričať
- rým / v básni / - Rím / mesto /
- prikry / zakry / - príkri / zdá sa príliš sladké /

VYMAĽUJME SI

